

دینی خوا بیاریزه خوا ده تپاریزیت

م/ أبو بکر أحمد

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على
نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، وبعد :

(عبدالله ی کوړی عه باس) C

ده فهرمیت: پوژیکیان له گه ل پیغه مبهردا

d بووم ئاموژگاری کردم و پیی

فه رمووم: (یا غلام اینی أعلمک کلمات:

احفظ الله يحفظك احفظ الله تجده تجاهك

إذا سألت فاسأل الله وإذا استعنت فاستعن

بالله واعلم أن الأمة لو اجتمعت على أن

ينفعوك بشيء لم ينفعوك إلا بشيء قد كتبه

الله لك ولو اجتمعوا على أن يضروك

بشيء لم يضروك إلا بشيء قد كتبه الله

عليك رفعت الأقلام وجفت الصحف^(۱).

بیگو مان له م فه رمووده یه دا پیغه مبهردی

خوا d ئاموژگاری یه کیك له صه حابه

به ریزه کانی ده کات که ئه ویش عبدالله ی

کوړی عه باسه C ئاشکرایه که

ئاموژگاری کردنی پیغه مبهردی خوا d بو

هر که سیك مانای خوش ویستنیتی بو

ئو که سه، ده با ئیمه ی باوه پدارو

شوینکه وته ی پیغه مبهردی خوشه ویست

d تی بگه یین وه بزانیین ئاموژگاری

پیغه مبهردی خوشه ویست d بو ئهم

هاوه له به ریزه ی چی یه؟

۱- اینی أعلمک کلمات: واته: فیږی چه ند

ووشه یه کت ده که م.

۲- احفظ الله يحفظك: واته: دینی

په روه ردگارت بیاریزه، واته: فه رمانه کانی

په روه ردگارت جی به جی بکه وه دوور

بکه وهره وه له قه ده غه لیکراوه کان،

ئو گه روات کرد ئه واپه روه ردگارت

ده تپاریزیت له هه موو کیشه کانی دونیا،

بی گو مان یه کیك له فه رمان پیکراوه کانی

په روه ردگار بریتی یه له نویتز که به راستی

پیویسته هه موو باوه پداریک پاریزگاری لی

(۱) (رواه الترمذي: ۲۵۱۶، وأحمد: ۲۶۶۴، وصححه

الشيخ الألباني في صحيح الجامع الصغير: ۷۹۵۷).

بکات و له کاتی خویدا ئه نجامی بدات و که مته رخه می تیا نه کات، چونکه په روه ردگار فه رمانی پی کردوین که پاریزگاری لی بکهین که ده فه رمیت:

﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ﴾ [البقرة: ۲۳۸] .

واته: ئه ی باوه پداران پاریزگاری له نویژه کان بکهین وه که مته رخه می تیا مه کهین، وه له ئایه تیکی تر دا ده فه رمیت: ﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ﴾ [المؤمنون: ۹] .

واته: ئه و باوه پدارانه ی که پاریزگاری له نویژه کانیان ده کهین سه که وتوو سه رفراز ده بن .

وه پیغه مبه ری خوا d ده فه رمیت:

(من حافظ عليهن كن له نورا وبرهانا ونجاة يوم القيامة) ^(۲) .

واته: هر که سیك پاریزگاری له نویژه کانی بکات وه له کاتی خویدا ئه نجامی بدات، وه که مته رخه می تیا نه کات ئه و ئه نویژه ده بیټ به پووناکی و پزگاری ده کات له نارچه تیه کانی پوژی دواپی .

۳- لفظ الله تجده تجاهك: واته: هر که سیك پاریزگاری له دینی په روه ردگاری بکات ئه و په روه ردگاری به زانست و زانیاری خو ی ده پیاریزیت، وه سه ری ده خات وه پاریزراوی ده کات له سه ر ئایین، وه پیگای راستی نیشان ده دات، (قه تاده) (په حمه تی خوی لی بیټ) ده فه رمیت: (هر که سیك پاریزگاری له سنوری خوی گه وره بکات ئه و ئه و که سه شایه نی ئه و ده یه په روه ردگاری سه ری بخت، وه هر که سیکیش په روه ردگاری سه ری بخت ئه و بی گومان ئه و که سه پیویستی به هیچ که سیك نابیت که سه ری بخت) .

هه ندی له سه له ف ئه گه ر نوسراویکیان بو برایه کیان بنوسیایه له کو تایدا ده یاننوسی: (ئه گه ر په روه ردگار سه رت بخت ئیتر له چی ئه ترسیت وه گه ر په روه ردگار پشستگیریت لی نه کات کی ئه توانیت سه رت بخت) .

شیخ محمد بن صالح العثیمین (په حمه تی خوی لی بیټ) له راقه ی ئه م پرسته یه دا ده فه رمیت: (خوی گه وره پیگای راست و کرده و هی چاک نیشان باوه پداران ئه دات

(۲) (رواه أحمد: ۶۵۴۰، وصححه الشيخ الألبانی فی المشكاة: ۵۷۸) .

وه توشی شتی باشیان دهکات خوی
گوره‌یش ده‌فهرمیت:

﴿إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا﴾

[الحج: ۳۸]

شیخ عبدالرحمن بن ناصر السعدي (له
پاقه‌ی ئەم ئایه‌ته پیروزه‌دا ده‌فهرمیت:
(ئەمە هەوالیکە وه په‌یمان و مژده‌یه بو
باوه‌پداران به‌هوی باوه‌په‌ینانیان وه
په‌روه‌ردگار ده‌یانپاریزیت وه پشتگیریان
ده‌کات له هه‌موو ئاژاوه‌و نا‌رحه‌تی و
وه‌سه‌سه‌ی شه‌یتان و خراپه‌و خراپه‌کاری
دونیا).

وه‌ک له ئایه‌تیکی تردا ده‌فهرمیت:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ﴾ [محمد: ۷]

واته: ئە‌ی ئە‌و که‌سانه‌ی باوه‌پرتان هه‌یناوه
به‌په‌روه‌ردگار ئە‌گه‌ر ئیوه‌ به‌پاستی
باوه‌په‌ینن، وه خه‌لکی بانگ بکه‌ن بو
لای دینی خوا وه مه‌به‌ستان په‌زامه‌ندی
خوی گه‌وره‌ بی‌ت ئە‌وا خوی گه‌وره‌یش
ئیه‌وه سه‌ر ده‌خات و دامه‌زراوتان ده‌کات
له‌سه‌ر ئاین، وه به‌ دانیایی خوی گه‌وره
په‌یمانی داوه ئە‌گه‌ر باوه‌پداران کرده‌وی
باش ئە‌نجام بده‌ن ئە‌وا سه‌ریان ده‌خات و

ده‌یانکات به‌ جینی‌شینی خه‌لکی له‌سه‌ر
زه‌وی:

﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا
اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ [النور: ۵۵]

۴- إذا سألت فاسأل الله: واته ئە‌گه‌ر داوای
پیداو‌یستیت کرد ئە‌وا ته‌نها داوا له‌ خوی
گه‌وره‌ بکه‌و به‌ هه‌یج شیوه‌یه‌ک داوا له
دروست کراوه‌کانی مه‌که‌، په‌روه‌ردگاریش
ده‌فهرمیت:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾

[غافر: ۶۰]

واته: ئە‌ی گروی ئاده‌میزاد داوام لی‌ بکه‌ن
بو پیداو‌یستیه‌کانتان منیش وه‌لامتان
ده‌ده‌مه‌وه‌ وه له‌ ئایه‌تیکی تردا
ده‌فهرمیت:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ
أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ﴾ [البقرة: ۱۸۶]

واته: ئە‌گه‌ر به‌نده‌کانم داوای
پیداو‌یستیه‌کانیانم لی‌ بکه‌ن ئە‌وا من نزیکم
لایانه‌وه‌ (به‌ بیستن و بینین وزانیاری
وتوانا)، وه وه‌لامیان ده‌ده‌مه‌وه‌ ئە‌گه‌ر
داوام لی‌ بکه‌ن، پیغه‌مبه‌ر d ده‌فهرمیت:
خوی گه‌وره‌ فهرمودیه‌تی:

(وإن سألني أعطيته)^(٣).

تهنها داوا له په روه ردگات بکه، خواى

گه وره ده فهرميټ:

﴿تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَبَ لَكُمْ﴾

[الأنفال: ٩].

واته: کاتيک ئيوه داواى کوم هک و

پشتگيري ويارمه تيتان له خواى گه وره

کرد، خواى گه وره يش وه لامتاني دايه وه.

پيغه مبهري خوا d ده فهرميټ:

(إحرص على ما ينفعك واستعن بالله)^(٥)

واته: گرنگى بدن به وهى که سوودى

تيدايه بوتان وه سوور بن له سهرى وه

پشت به خوا ببه ستن له هه موو

کاريکتاندا.

هه روه ها کاتيک فيرعه ون برپايريدا

منداله کان بکوژيټ پيغه مبهري موسى d

فه رموى:

﴿قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ﴾

[الأعراف: ١٢٨].

موسى d به نه ته وه کهى فه رموو: داواى

يارمه تى له خواى گه وره بکه ن.

وه هه نديک له سه له ف فه رمويانه:

واته: نه گهر به نده کانم داواى يارمه تى و

پيداويستيم لى بکه ن نه و پييان

ده به خشم.

شيخ (عظيم) ده فهرميټ: (نه گهر نه و

که سهى داواى شتيک له په روه ردگارى

بکات به لام زياني خوئ تيدا نه بيټ نه و

خواى گه وره پيى ده به خشيت، به لام

نه گهر زياني بو خوئ داوا کرد نه و خواى

گه وره پيى نابه خشيت و وه لامى

ناداته وه).

ليړه وه ده بيټ نه وه شمان له ياد نه چيټ

که نه گهر داواى يارمه تى له

په روه ردگارمان نه کهين نه و

په روه ردگارمان ليان تووړه ده بيټ:

(من لا يسأل الله يغضب عليه)^(٤).

واته: هه رکه سيک له په روه ردگارى

نه پارپټه وه و هاناي بو نه بات نه و

په روه ردگارميش لى تووړه ده بيټ.

٥- وَإِذَا اسْتَعْنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ : واته نه گهر

داواى پشتگيري و پشتيوانيت کرد نه و

(٣) (صحيح البخاري: ٦٥٠٢).

(٤) (سلسلة الأحاديث الصحيحة: ٢٦٥٤).

(٥) (صحيح الجامع الصغير: ٦٦٥٠).

(إِنْ لِكُلِّ شَيْءٍ حَقِيقَةٌ وَمَا بَلَغَ عَبْدٌ حَقِيقَةَ
الإِيمَانِ حَتَّى يَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَهُ لَمْ يَكُنْ
لِيَخْطِئْهُ، وَأَنَّ مَا أَخْطَأَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبْهُ)^(۶) .

(يارب عجبست لمن يعرفك كيف يرحوا
غيرك، وعجبست لمن يعرفك كيف يستعين
بغيرك) .

واته: هه موو شتيك راستييه كي هه يه، وه
به نده ناگاته راستيتي باوه پ تا باوه پي وا
نه بيت كه نه وه ي كه توشي بووه بو نه وه
نه بووه كه هه له بكات وله م لادات، وه
نه وه ي كه له مي لاداه بو نه وه نه بووه
كه توشي بيت .

واته: ئه ي په روه ردگار سه رسام بوومه له
كه سيك كه تو دهناسيت چون به ئوميدى
جگه له تويه؟ وه سه رسام بوومه له
كه سيك كه تو دهناسيت چون داواي
يارمه تي له جگه له تو ده كات؟ .

۶- واعلم أن الأمة لو اجتمعوا على أن
ينفعوك بشيء لم ينفعوك إلا بشيء قد كتبه
الله لك: واته: بزانه وه دلتيابه نه گهر
هه موو خه لكى سه ر زه وي به جن
ومروقه وه كو بنه وه وه بيانه وي ت
سوديكت پي بگه يه نين ناتوانن هيچ
سوديكت پي بگه يه نن مه گهر خواي
گه وره تو ماري كرد بيت له سه رت، خواي
گه وره له نايه تيكداه ده فهرمي ت:

۷- ولو اجتمعوا على أن يضروك بشيء لم
يضروك إلا بشيء قد كتبه الله عليك:
واته: بزانه نه گهر هه موو خه لكى سه ر
زه وي به (جن) و مروقه وه كو بنه وه وه
بيانه وي ت زيات پي بگه يه نن ناتوانن هيچ
زيانيكت پي بگه يه نن مه گهر زيات به
شتي ك پي بگه يه نين مه گهر په روه ردگار ت
له سه رت تو ماري كرد بيت .

خواي گه وره له نايه تيكداه ده فهرمي ت:
﴿أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْإِثْمِ وَلَا فِيهِ
[التوبة: ۵۱] .

واته: ئه ي محمد d به باوه پداران بلئ
هيچ شتيكتان توش نابيت مه گهر خواي
گه وره له سه ري تو مار كرد بيتن .

پيغه مبه ري خوا d ده فهرمي ت:

(۶) (رواه أحمد: ۲۶۹۴۴ وصححه الشيخ الألباني في
سلسلة الأحاديث الصحيحة: ۲۴۷۱)

جابری کو پی عبدالله C دهفه رمیت: (کابرایهک هات بۆ لای پیغه مبهری خوا d پاشان ووتی: ئەی پیغه مبهری خوا d ئایینی ئیسلامان بۆ پوون بکه ره وه ئایا ئیمه چۆن کرده وهی باش و خراپ بکهین له کاتی کدا که قه له م هه موو شتیکی نووسیوه و مهره که به که یشی ووشک بۆته وه و قه له میش هه لگیراوه، یان له مه و دوا هه ر که سه و به ئاره زووی خوی کرده وهی باش و خراپ ده کات؟ پیغه مبهری خوا d وه لایمی دایه وه فهرمووی: نه خیر به لکو له وه دا کرده وهی باش و خراپ ده کریت که قه له م تۆماری کردوه وه قه زاو قه دهر برپاری له سه ر داوه . کابراکه یش ووتی: که واته بۆچی کرده وه بکهین؟ پیغه مبهری خوا d فهرمووی کرده وهی باش و چاک بکهن هه ر که سیك بۆچی به دیهیننراییت هه ر ئە وهی بۆ ئاسان ده کریت^(۷). بیگومان فهرمووده ی تر زۆره له سه ر ئەم بابته به لام لی ره دا ئەم فهرمووده یه به سه :

واته: هیچ پرووداوێک نییه که تووشتان ده بیته و یه خه تان ده گریت له سه ر زهوی یاخود له خۆتاندا ئەوا به دلنیا ییه وه خوای گه وره له سه رتان نووسیویتی له (لوح المحفوظ) دا تۆمار کراوه پیش ئە وهی که تووشتان ده بیته، که واته ده بیته باوه ردار ئەو راستیه بزانیت که هه ر پرووداوێک پرووده دات ئەوا ویستی خوای گه وره ی له سه ره، وه ده بیته رازی بیت به و پرووداوه، چونکه زۆر پرووداو ناخۆشی ژیان هه یه که تووشمان ده بیته خیری ئیمه ی تیدایه به لام ئیمه هه ستی پی ناکهین:

﴿وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ [البقرة: ۲۱۶].

۸- رفعت الألام وجفت الصحف: واته: به دلنیا یی ئە وهی په روه ردار له سه ری تۆمار کردوون کۆتایی پی هاتوه، وه له (لوح المحفوظ) دا هه لگیراوه به هیچ شیوه یه ک ووته ی په روه ردار گۆرینی تیدا نییه:

﴿لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ﴾ [يونس: ۶۴].

﴿فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى فَسَنِيَرُهُ لِلْيُسْرَى وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى فَسَنِيَرُهُ لِلْعُسْرَى﴾ [الليل: ۱۰-۵].

خوا نه کات ئيتړ چوڼ ئه و پاداشته گه وره يه ي ده ست ئه که ویت، به لام باوه پردارى راسته قينه باوه پره که ي پالى پيوه دهنيت و زيندووى ده کاته وه، که واته ليره وه بومان درده که ویت که:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ﴾ [النساء: ۴۰].

سه رچاوه کان

القرآن الكريم

شرح أربعين النووي: للشيخ محمد بن صالح العثيمين.

القضاء والقدر: الدكتور سليمان الأشقر.

واته: هر که سيک مال ببه خشو و له خوا بترسيو و له کارى خراب خوئ بپاريو و بپرواى به پاداشتي پوژى دوايى هه بيت ئه واه و که سه چاکه ي بو ئاسان ده کريت وړيگاي راستى نيشان نه دريت، به لام ئه و که سه ي ره زيلي بکات و خوئ بى نياز بزانيو وه بپرواى به پاداشتي پوژى دوايى نه بيت ئه واه و که سه زوو پيگاي خراپه کردنى نيشان نه دريت^(۸).

نمونه: خواى گه وره له قورئاندا ده فهرميو:

﴿لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ﴾ [القدر: ۳].

واته: شهوى قه در باشترو چاکتره له به ندياه تى هه زار مانگ .

به راستى ئه م به ندياه تيبه هه موو که سيک ناتوانيو نه نجامى بدات مه گهر که سيک بو خوا صولحا بيت، که واته هر که سيک ئه و شه وه زيندوو نه کاته وه و به ندياه تى بو

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب

العالمين

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله

وصحبه وسلم.

(۸) بو زياتر شاره زابوون بپروانه په پتووکى: (القضاء والقدر) الدكتور (سليمان الأشقر).